

ICP Orchestra, met rechtsonder Han Bennink.

FOTO FRANCESCA PATELLA

Han Bennink speelt zondag met het ICP Orchestra in de Vermaning

'Het voelt als een thuiswedstrijd'

Koos Reitsma

Zaandam ■ Han Bennink speelt zondag met het ICP Orchestra in de Vermaning. Twee sets in plaats van een, in verband met de aangescherpte coronamaatregelen. „Het voelt als een thuiswedstrijd”, zegt hij. Bennink woont nu in Drenthe, maar is geboren in Zaandam.

„Ik woonde tot m'n tiende op de Herengracht. Mijn vader speelde klarinet en kreeg een vaste betrekking bij het AVRO-orkest De Zaaiers in Hilversum. In het begin ging hij op de fiets, maar uiteindelijk verhuisden we, dat was in de jaren vijftig, toch naar Hilversum.”

„Thuis in Zaandam hadden we geen drumstel”, zegt hij. „Maar ik was wel al aan het drummen. In plaats daarvan speelde ik op een Thonet-stoel, waarvan de zitting los zat. Dat klonk ongelooflijk goed. Een beetje vergelijkbaar met het kistje waarop ik nu zit te drummen.” Daar zit hij dus niet alleen op tijdens een optreden.

Waar andere drummers twee stokken meenemen voor een hele batterij trommels, neemt Han Bennink vaak alleen een snaredrum mee en veel verschillende stokken en kwasten. Bennink: „Dat

Ik denk dat ik voor het eerst een mondkapje ga dragen

heb ik ook veel gedaan hoor, die grote drumstellen. Maar het is zo'n gesleep. Een jaar of 25 geleden speelde ik op het grootste drumstel dat ik kon vinden. Intussen zat Misha (Mengelberg, in 2017 overleden pianist/componist) dan, met een sigaret in z'n mond, af en toe één toets in te drukken.”

„Eén trommel kan ook heel fijn klinken. Het is een uitdaging, om daar zoveel mogelijk uit te halen. Ik speel nu veel interessanter dan tien jaar geleden. Zo'n snaredrum kun je heel goed stemmen. Het is meer dan genoeg. Ik speel heel regelmatig in kleine ruimtes, dan is het ook ondoenlijk, zo'n groot drumstel.”

Primeur

Hij heeft een primeur: „Volgende maand verschijnen de opnames van concerten die saxofonist Sonny Rollins ruim vijftig jaar geleden

(1967) gaf in Arnhem, Loosdrecht en Hilversum op plaat: 'Sonny Rollins in Holland', met Ruud Jacobs op bas en Han Bennink drums. Een boek en twee cd's of, in een gelimiteerde uitgave, drie lp's. Sonny Rollins zegt er op de website van platenlabel Resonance over: „a wham-bam-thank-you-ma'am approach. It was very much me. And I loved it, and I loved playing with those guys.”

„Ik ben heel blij met die uitgave”, zegt Bennink. „Mijn grote held, na 53 jaar.” Het was lang niet de enige Amerikaanse jazzheld met wie Bennink samenspeelde. Ook bijvoorbeeld Johnny Griffin en Eric Dolphy vroegen hem mee tijdens hun Europese tournees. De sessie in 1964 met Eric Dolphy is later uitgebracht als 'Last Date'. „Het is een wereldberoemde plaat geworden. Ik heb er 75 gulden voor gekregen. Dat was alles.”

'Last Date' verwijst naar het tragische overlijden van Dolphy in Berlijn, een maand na die opnamesessie in Hilversum. Bennink was al benaderd om hem verder te begeleiden, onder meer in Denemarken, maar zover kwam het dus niet. Dolphy was onwel geworden. Hij leed aan suikerziekte, maar dat werd in het ziekenhuis in Berlijn niet herkend. In een documentaire

Eén trommel kan ook fijn klinken, het is een uitdaging

over die sessie met Eric Dolphy zeggen Han Bennink en Misha Mengelberg allebei niet tevreden te zijn met hun bijdrage. Bennink: „Hij gebruikte allemaal van die ingewikkelde noten, en vijfkwartsmaten... Twee jaar later, met Sonny Rollins, ging het veel beter. Ik was toen zelf ook verder.”

Inleven

Een leven lang drummen op het hoogste niveau en toch roept hij soms nog: 'ik wou dat ik dat kon'. Bijvoorbeeld na het opzetten van een plaat met drummer Kenny Clarke. Bennink: „Jazz is van origine Amerikaanse muziek, daar hoort een bepaalde opvatting bij. Je moet je inleven. En dat is voor een niet-Amerikaan erg lastig. Het zijn kleine dingen. Als ik opnames van lang geleden terug hoor, herken ik mijn eigen spel ook, de timing, op een tiende van een seconde, en net

even een ander accentje.”

ICP bestond in 2017 vijftig jaar. Han Bennink en Misha Mengelberg zijn de oprichters en in de beginjaren speelde ook Willem Breuker (in 2010 overleden saxofonist/componist) mee. „Willem wilde in 1974 iets anders. Niet meer zo improviseren. Terwijl wij dat wel wilden. Hij was trouwens wel een groot improvisator. Ik weet nog goed hoe hij een keer een geïmproviseerde solo op basklarinet speelde. Indrukwekkend. We hebben altijd twee stoeltjes vrijgehouden, een voor Willem en een voor Peter Brötzman (Duitse saxofonist).”

„Wat we zondag spelen? Dat weten we nooit van tevoren, maar werken van Misha Mengelberg, Herbie Nichols, Duke Ellington en Ab Baars vormen het uitgangspunt.”

Bennink: „Ik denk dat ik voor het eerst een mondkapje ga dragen. We hebben ze al besteld. Niet tijdens het spelen natuurlijk, dat gaat niet. Het hangt een beetje van de situatie af. Misschien in de kleedkamer.”

Beide concerten van ICP zijn inmiddels uitverkocht. In Kunstcentrum De Kolk in Spaarndam loopt nu een tentoonstelling met beeldende kunst van Han Bennink, tot en met 25 oktober.